

УДК 630*582.894

**ВИДОВИЙ СКЛАД ДЕРЕВНОГО ЯРУСУ У СУБОРОВИХ УМОВАХ
ЛІСОПАРКІВ ДП «ЖИТОМИРСЬКЕ ЛГ»**

Малець Д. В., магістрант, ЖНАЕУ, м. Житомир*

У лісопарковій частині лісів зеленої зони в умовах свіжого субору мішані насадження займають лише 10 %. Левова частка лісів штучного походження (89 %), насінневі природні деревостани у даному едатопі займають близько 9 % площ, порослеві – відповідно 2 %.

Більшість березняків є штучними й умовно чистими за складом (участь переважаючої породи 8 і більше одиниць). Проте, абсолютно чисті березняки зростають в даному едатопі лише на 8 % площ штучно створених березових насаджень даного едатопу. Разом з березою повислою найчастіше в складі зустрічається сосна звичайна та дуб звичайний та осика. Вільха чорна є складі березняків на 5 % площ ділянок, дуб червоний – 4 %, модрина європейська – 1 %. Є поодинокі ділянки штучних березняків з участю у складі груши звичайної та ялини європейської. Природні насінневі березняки в свіжих суборах у більшості випадків (88 % площ ділянок) мають у складі інші деревні породи. Характерним для природних деревостанів є відсутність у складі дуба звичайного. Супутніми породами найчастіше є сосна звичайна, осика, вільха чорна, зрідка тополя біла. Природні порослеві березняки, які є менш представлені ніж насінневі, мають у складі сосну звичайну, осика, вільху чорну, дуб звичайний, подекуди липу серцелисту. Чверть площ ділянок порослевих березняків є абсолютно чистими за складом.

Дубові деревостани у свіжих суборах є переважно порослевого походження (понад 75 % площ). Представлені порослеві деревостани переважно мішаними насадженнями з участю сосни звичайної та осики. Насінневі природні дубняки є також здебільшого мішаними, хоча і є умовно чисті насадження з домішкою сосни звичайної, берези повислої та вільхи чорної. Штучні насадження дуба звичайного є також переважно мішаними (66 % площ). Видовий склад за рахунок природного поновлення є порівняно більшим. Крім сосни звичайної та берези повислої у складі є осика, трапляється клен гостролистий та ясенolistий, акація, липа серцелиста, граб звичайний, дуб червоний, ялина європейська. Насадження дуба червоного є виключно штучного походження на незначних площах. Це умовно чисті деревостани із участю у складі сосни звичайної, берези повислої та осики.

Соснові насадження є переважно штучними за походженням (90 %). Сосняки у свіжих суборах є здебільшого чистими за складом, частка мішаних становить лише 8 %. Понад 27 % сосняків є абсолютно чистими за складом. Крім усіх вищезгаданих деревних порід, за виключенням клена польового, у складі штучних сосняків зустрічається верба біла, тополя канадська, груша звичайна, бархат амурський, вільха сіра, липа широколиста, сосна Банкса. Серед супутніх порід у штучних сосняках свіжих суборів переважає дуб звичайний (42 %) і береза повисла (20 % площ). У природних сосняках дуб переважає серед супутніх порід на 57 % площ, а береза – на 25 %.

Ділянки з переважанням у складі вільхи чорної, осики, акації та береста представлені лише на нечисленних ділянках. Чорновільхові деревостани природного насінневого та вегетативного походження, умовно чисті за складом з участю у складі сосни звичайної, поодинокі трапляється ясен звичайний. Осичники, що представлені виключно порослевими деревостанами, є мішаними за складом із сосною звичайною, дубом звичайним, березою повислою та кленом польовим у складі. Акацієві насадження чисті за складом штучного походження. Берестові – природні мішані із акацією та яблунею домашньою у складі. Тополі канадської – штучні з вільхою чорною, березою повислою та осикою. Ялини європейської – штучні мішані з яблунею лісовою, сосною звичайною, акацією білою, кленом гостролистим і дубом звичайним.

У вологих суборах частка мішаних лісів є порівняно більшою – майже 42 % покритих лісом ділянок в даному едотопі. Менше половини лісів штучного походження, серед природних деревостанів переважають порослеві.

Березняки у вологих суборах лісопарків займають близько 29 % площ ділянок. Переважна більшість (78 %) березняків вегетативного походження. Штучні насадження берези в даному едотопі становлять лише 14 %. У складі штучних березняків найчастіше трапляється вільха чорна, дуб звичайний та сосна звичайна, зрідка тополя біла і канадська. Порослеві березняки як правило мішані за складом, так як і в штучних деревостанах найчастіше супутніми породами є вільха чорна, сосна звичайна та дуб звичайний, також часто в складі є осика. Склад насінневих природних березняків ідентичний порослевим.

Частка штучних сосняків у вологих суборах є порівняно меншою – 65 %. Також в даному едотопі, у порівнянні з попередніми, більша частка мішаних деревостанів – 25 %, абсолютно чистих сосняків лише 13 %. Видове різноманіття деревних видів є меншим ніж у свіжих суборах. У штучних

насадженнях більш 34 % площ ділянок у якості найбільш представленої супутньої деревної породи представлена березою повислою, 33 % - дубом звичайним і 17 % вільхою чорною. Щодо природних сосняків, то береза повисла є другою породою у складі на 60 % площ ділянок, вільха чорна – 13 %, дуб звичайний – 9 %.

Площі чорновільхових деревостанів у вологих суборах незначні. Представлені вони як штучними насадженнями, так і порослевими природними. Штучні насадження переважно чисті і умовно чисті за складом із домішкою берези повислої та сосни звичайної. Порослеві деревостани здебільшого мішані із великою часткою берези повислої у складі і домішкою сосни звичайної та дуба звичайного.

Дубняки також малопоширені у В₃. Найбільші площі займають мішані за складом порослеві деревостани із сосною, грабом та березою. Склад природних насінневих лісостанів є подібним до порослевих. У штучних дубняках у складі відсутня осика та граб, натомість є домішка ялини європейської.

Осичники в В₃ представлені порослевим насадженням із дубом, сосною та вільхою чорною у складі. Насадження тополь є штучними. Тополя біла зростає як монокультурою, так і з домішкою вільхи чорної. Тополя канадська з домішкою берези повислої, тополя чорна з домішкою вільхи чорної, сосни звичайної та осики.

У сирих суборах 62 % площ ділянок зайняті чорновільховими деревостанами штучного та природного вегетативного походження. Дані насадження переважно чисті за складом, рідше мішані із сосною, березою та осикою. Березняки природного насінневого та вегетативного походження є також умовно чистими за складом із домішкою вільхи чорної та сосни звичайної. Соснові деревостани, які рідко трапляються в даному едотопі, також умовно чисті за складом із домішкою вільхи та берези.

У мокрих суборах зростають лише умовно чисті вільхово-березові порослеві деревостани.

**Науковий керівник: к.с-г.н., доцент Поліщук О. Є.*